

GROENLINKS

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Onderdeel DGKB/Kabinetszaken
T.a.v. mevrouw M.A.I.M.V. Michiels van Kessenich
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum: 30 juni 2007
Betreft: financieel verslag en inhoudelijke verslagen 2007

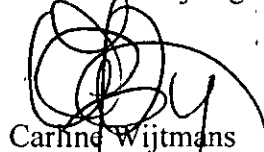
Geachte mevrouw Michiels van Kessenich,

Bijgaand treft u de inhoudelijke verslagen 2007 van de instellingen van GroenLinks aan.

De accountantsverklaring en het financieel verslag vanuit Vereniging GroenLinks, met daarin opgenomen het Wetenschappelijk Bureau, de jongerenorganisatie Dwars en de subsidiabele onderdelen vanuit GroenLinks zelf wordt u, eveneens vandaag, door onze accountant toegestuurd. Het financiële verslag is net als in voorgaande jaren opgesteld volgens het kasstelsel.

Van elk van de verslagen zijn twee exemplaren bijgevoegd.

Met vriendelijke groet,

Carlne Wijtmans
Hoofd Financiën en Personeelszaken

Bijlagen

**Activiteitenverslag
DWARS 2007**

03072008

Activiteitenverslag DWARS 2007

Vorming en scholing

In 2007 heeft het scholingsprogramma van de GroenLinkse jongeren een vast karakter gekregen. Er is vorm gegeven aan een cursus met een kop en een start. Het beginpunt ligt bij de basiscursus dat een weekend duurt. De opgedane basiskennis kan worden uitgebreid door het volgen van tal van vaardigheid (debatteren, politiek handwerk, persberichtenschrijven, etc...) en verdiepingsworkshops (sociale politieke, groene politiek, internationale politiek. etc...).

Politiek inhoudelijke activiteiten

DWARS krijgt wekelijks vele aanvragen om mee te doen aan debatten. Hier wordt zoveel mogelijk gehoor aangegeven. De verschillende woordvoerder van DWARS zijn dan ook het land in geweest om op tal van plaatsen te spreken en van gedachten te wisselen met anderen. Natuurlijk heeft DWARS ook zelf discussie avonden georganiseerd. De meest bijzondere was een debat met GroenLinks Plus (ouderenwerkgroep) over de solidariteit tussen generatie. Over het nieuwe Europese verdrag is een lezing georganiseerd. Kathelijne Buitenweg is komen vertellen wat de mening van de GroenLinkse Eurofractie is. Een van de leden heeft naar aanleiding van een reis naar de Palestijnse gebieden een discussie avond georganiseerd. Een tweetal excursies naar de Tweede Kamer en het Europees Parlement in Straatsburg behoorden ook tot inhoudelijke programma van DWARS. Tijdens deze excursies is met verschillende parlementariërs over uiteenlopende onderwerpen gediscussieerd.

Informatievoorziening aan de leden

DWARS heeft verschillende middelen om te communiceren met haar leden. Op de eerste plaats spreken we onze leden het liefst in levende lijve op congressen en activiteiten. Een groot deel van onze leden is echter passief lid en kennen DWARS alleen via de media OverDWARS, de website, mailings en brieven. De OverDWARS is het ledenblad dat zes maal per jaar uitkomt. In de tweede helft van 2006 was er echter een probleem met de onafhankelijke redactie van het blad en is het niet zo vaak uitgekomen als het bestuur had gewild. In 2007 is er een nieuwe redactie gekomen die zeer voortvarend het werk heeft opgepakt waardoor er weer zesmaal per jaar een OverDwars op de mat valt bij onze leden.

Contacten met zusterorganisaties

DWARS is lid van de *Federation of Young European Greens* (FYEG). In 2007 is er een delegatie van DWARS naar de General Assemblée in Wenen afgereisd heb hebben verschillende leden deelgenomen aan congressen, seminars en kampen. Ook is DWARS lid van de *Global Young Greens* (GYG). Het is voor ons echter financieel niet haalbaar om hier actief in te participeren (zo was het recente congres in Sao Paolo).

Met verschillende PJO is de samenwerking gezocht. Zo is er samen met de Jonge Democraten (JD) gewerkt aan een reactie op gepresenteerde begroting op Prinsjesdag, is er met het CDJA, JOVD, JD en JS de samenwerking aangegaan om op 4 november 2008 een groots verkiezingsfeest te organiseren n.a.v. de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Ook is er samen met FNV Jong en Rood vorm gegeven aan de Flexinspectie. Deze actie vroeg aandacht voor de positie van jonge oliewerkers.

Als Lid van de Nationale Jeugdraad heeft DWARS trouw de ledenvergaderingen bezocht en heeft zij geprobeerd haar steentje bij te dragen aan het versterken van de organisatie.

0
0
7
2
0
0
0

Bevordering politieke jongerenparticipatie

Tot slot heeft DWARS zich ook actief ingezet om de naamsbekendheid van de organisatie te vergroten, leden te werven en leden te binden. Zoals ieder jaar is er ook in 2007 weer een tour georganiseerd langs de introducties van hogescholen en universiteiten. Hier worden aspirant studenten voorgelicht over DWARS en wordt geprobeerd ze actief te betrekken bij het politieke leven. Ook heeft DWARS op scholen gastlessen verzorgd. Deze lessen stonden vooral in het teken van algemene politieke vorming. Een bijzonder les is verzorgd op een buitenschoolse opvang voor kinderen van 8 tot 12 jaar. Leden worden actief opgeroepen deel te nemen aan de vereniging. In 2007 is er wederom veel aandacht besteed aan het vormgeven van werkgroepen waarbinnen leden zich kunnen ontwikkelen en bijdragen aan de meningsvorming van DWARS.

Mei 2008

Jesse Klaver – voorzitter
Jaap van der Heijden- Penningmeester

0 3 0 7 2 0 0 8

GROENLINKS

Activiteitenjaarverslag 2007 Afdeling Campagnes GroenLinks

ALGEMEEN

Het afgelopen jaar heeft grotendeels in het teken gestaan van concretisering en verdere inbedding van de permanente campagne in onze partij. Begin 2007 is campagne gevoerd voor de Provinciale Staten waarbij intensief is samengewerkt met provinciale campagne teams en lokale campagne-coördinatoren.

In april 2007 is het extranet voor actieve leden, GLweb, online gegaan. Daarmee werd een flinke stap gezet in de professionalisering van kennisdeling, deskundigheidsbevordering en versterken van vaardigheden met onze actieve leden en politici op lokaal en provinciaal niveau.

Via de evaluatie van de permanente campagne, door de interne evaluatiecommissie onder leiding van Bram van Ojik (rapport juli 2007), heeft het interne debat over de permanente campagne een stevige impuls gekregen. Het heeft geleid tot grotere betrokkenheid van leden bij het debat over strategie en organisatie van de partij. De behoefte aan sterkere profilering van GroenLinks en de bijbehorende (campagne-)middelen is expliciet uitgesproken, net als de noodzaak van het verder uitbouwen van de permanente campagne.

Vanuit Campagnes is een grote bijdrage geleverd aan de evaluatiebijeenkomsten in het land en aan het debatweekend 'Discussie in de Tent' in september. Op die manier werd de deelname gerealiseerd van 5 tot 10 procent van onze leden bij de evaluatie en de daarop volgende eerste fase van het Toekomstproject (over beginselen, strategie en organisatie van de partij).

In de tweede helft van 2007 is in samenwerking met de fracties in Den Haag en Brussel (door middel van het permanent campagne team) een meerjarenplan opgesteld voor de permanente campagne. Daarin staan twee opdrachten centraal: bouwen aan het merk GroenLinks en bouwen aan de campagneorganisatie. Er zijn concrete doelen gesteld en deelplannen gemaakt. Zodat de komende jaren gestaag verder gewerkt kan worden aan de professionalisering, de interne communicatie en de zichtbaarheid van GroenLinks in en buiten verkiezingstijd. Het donateurs- en ledenwervingsprogramma is geëvalueerd en mede op initiatief van GroenLinks is de nationale klimaatcoalitie CoolClimate gestart: een middel om sympathisanten langduriger aan GroenLinks te verbinden als onderdeel van de netwerkstrategie van de partij.

TEAM LOKAAL

Kern van het werk van Team Lokaal is de ondersteuning en versterking van de politieke activiteiten op lokaal en provinciaal niveau. De belangrijkste tools zijn: training en scholing, interne communicatie en het aanbieden van actieformats aan lokaal actieve leden.

Op dit terrein hebben in 2007, naast de in de inleiding genoemde zaken de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Ontwikkeling van landelijk-lokale acties waaraan afdelingen op eenvoudige wijze kunnen deelnemen (onder meer rond verkeersveiligheid voor kinderen/milieuvriendelijk vervoer naar school en mobilisatie voor de klimaatcampagne van CoolClimate). In totaal deden zo'n 80 afdelingen mee aan één of meer landelijk gecoördineerde acties.
- Versterken lokale en provinciale afdelingen door het uitwisselen van ervaringen en alternatieve samenwerkingsvormen. Eind 2007 is in een meerjarig project gestart voor bundeling van krachten op lokaal niveau en experimenten met regionale samenwerking. De provinciale verkiezingscampagne heeft geleid tot betere onderlinge samenwerking en uitwisseling van ervaring.
- Ondersteuning van raads- en statenleden en wethouders via GLweb, bijeenkomsten, een vraagbaakfunctie per e-mail en telefoon en de organisatie van training en scholing voor lokaal actieve politici. Er is een meerjarenplan voor training opgesteld waarbij de focus wordt verbreed naar actieve leden zonder politiek vertegenwoordigende functie. In totaal hebben 320 actieve GroenLinks-leden één of meer trainingen gevolgd.

GROENLINKS

TEAM LANDELIJK

Het Team Landelijk is de spil waar het gaat om de (organisatie van de) zichtbaarheid van GroenLinks en de werving en binding van leden en donateurs.

Op dit terrein hebben in 2007, naast de in de inleiding genoemde zaken, de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Een pilot met online ledenwerving via websites die zich richten op thema's waarop GroenLinks zich profileert. De pilot was eind 2007 nog niet afgerond, maar had toen al enkele honderden nieuwe leden opgeleverd.
- Mede door een opschoning van het ledenbestand (wanbetalers) is het ledenaantal in 2007 gedaald in plaats van gestegen. De geplande aanwas van nieuwe donateurs is evenmin gehaald. Op basis van de evaluatie wordt in 2008 een project gestart voor de opzet van een vernieuwd wervingsprogramma tot en met 2011. Hiertoe is eind 2007 een expertgroep samengesteld met externe deskundigen.
- Donateurs en leden zijn in 2007 voor via een publieksjaarverslag geïnformeerd over de activiteiten en besteding van financiële middelen in het voorafgaande jaar. Daarnaast zijn reguliere introductie-activiteiten georganiseerd voor nieuwe leden (waaronder bezoeken aan Tweede Kamer en Europarlement).
- Naast de start van CoolClimate is GroenLinks een eigen landelijke actie gestart tegen de bouw van nieuwe kolencentrales in Nederland. Los daarvan is het GroenLinks promoteam (voornamelijk bestaande uit jonge vrijwilligers) actief geweest op meerdere festivals zoals Pinkpop en het klimaatconcert op 7/7/7.
- Er is een start gemaakt met het ontwikkelen van nieuw materiaal voor acties en voorlichtingsactiviteiten. De basishuisstijl uit de 2006-campagne blijkt hiervoor een goed vertrekpunt. Het materiaal wordt voortaan verspreid via een online webwinkel.
- In 2007 is het volledige projectplan opgesteld voor de vernieuwing van groenlinks.nl in 2008. Dit is in nauwe samenwerking met lokale webmasters en met de voorlichters van de landelijke geledingen gebeurd, zodat alle gebruikers betrokken zijn bij de voorbereiding. Tegelijkertijd zijn het afgelopen jaar verschillende campagne- of actie-websites gestart ter ondersteuning van de permanente campagne.

Formatie/samenstelling afdeling Campagnes

De voor Campagnes beschikbare formatie is 10,25 fte (gebaseerd op een 32-urige week). Die wordt als volgt ingezet:

Team Lokaal (3,75 fte):

actiecoördinator	28 upw
beleidsmedewerker	28 upw + 32 upw
teamhoofd	32 upw

Team Landelijk (5,5 fte):

projectbureau	24 upw + 32 upw
trafficer	16 upw
webteam	16 upw + 24 upw + 32 upw
teamhoofd	32 upw

Afdelingshoofd (1 fte)

campagnemanager	32 upw
-----------------	--------

**Wetenschappelijk Bureau GroenLinks
Jaarverslag 2007**

03072008

Kerngegevens

Het Wetenschappelijk Bureau GroenLinks is gevestigd op het adres Oudegracht 312 te Utrecht.

Postadres: Postbus 8008, 3503 RA Utrecht.

Telefoon: 030 – 23 999 00

Fax: 030 – 23 003 42

E-mail: partijbureau@groenlinks.nl

Website: www.groenlinks.nl/partij/wetenschappelijk

Samenstelling bestuur

Voorzitter:

Mw. C.H. Brants, hoogleraar strafrecht/Universiteit Utrecht

Secretaris:

Mw. Dr. L.M. Huijer, hoogleraar Gender & Biomedische Wetenschap/Universiteit Maastricht

(tot 29 oktober 2007; functie is vacant gebleven tot 1 januari 2008)

Penningmeester:

Dr. M.L. Wilke, SER-Kroonlid

Directeur

Bart Snels – bsnels@groenlinks.nl

(32 uur/week)

Stafmedewerkers

- Aysel Sabahoğlu: beleidsmedewerker - asabahoglu@groenlinks.nl
(16 uur per week)
- Noortje Thijssen: beleidsmedewerker - nthijssen@groenlinks.nl
(januari t/m mei: 16 uur per week; juni t/m oktober: 32 per week; nov t/m december: 16 uur per week)
- Erica Meijers: hoofdredacteur *de Helling* – dehelling@gmail.com
(vanaf 1 april 2007 28 uur per week)
- Gerrit Pas: chef de bureau – gpas@groenlinks.nl
(8 uur per week)

Stagiaires

- Esther Tienstra (student sociologie Universiteit van Amsterdam): 27 september 2006 tot 27 januari 2007
- Floris van Proosdij (student filosofie, Universiteit Utrecht): 23 maart t/m 1 juni 2007
- Jeroen Loog (student filosofie, Universiteit Utrecht): 1 november 2007 t/m 15 maart 2008.

Redactie Jaarverslag: Gerrit Pas

Uitgave: Wetenschappelijk Bureau GroenLinks - 2008

03072998

Inhoud

Kerngegevens	2
Inleiding	4
1. ALGEMEEN JAARVERSLAG 2007	5
1.1 Overzicht projecten	5
1.1.1 Hete politiek	5
1.1.2 Toekomstproject	5
1.1.3 De Bazaar	6
1.1.4 Verband tussen de roerige jaren zestig en de politieke schok na de eeuwwisseling	7
1.1.5 Project Turkije	8
1.1.6 De Tijd Vooruit	8
1.2 Kwartaaltijdschrift <i>De Helling</i>	9
1.3 Publicaties en debatten door medewerkers	11
2. FINANCIËEL JAARVERSLAG	13

Inleiding

De Stichting Wetenschappelijk Bureau GroenLinks (WB) is een onafhankelijk instituut dat zich als doel stelt om binnen en buiten GroenLinks de meningsvorming en het debat over het gedachtegoed te stimuleren. Het WB heeft niet alleen een functie binnen GroenLinks, maar dient ook extern profiel te ontwikkelen. Dan gaat het zowel om het delen en uitdragen van kennis en visies in maatschappelijke debatten, als om de makelaarsrol die het WB vervult tussen wetenschap en politiek.

De onafhankelijkheid van het WB staat een stevige verankering in de partijorganisatie van GroenLinks niet in de weg. De statutaire taken van het WB, *visieontwikkeling, programmavernieuwing en de organisatie van debatten*, dragen bij aan de politiek-inhoudelijke ontwikkeling van GroenLinks. Het bestuur van het WB is daarbij een bestuur op afstand. Verschillende activiteiten van het WB worden gepland en uitgevoerd in overleg en samenwerking met de verschillende afdelingen op het landelijk bureau, onder meer via participatie in het wekelijkse overleg van het Management Team. In 2006 is het WB intensief gaan samenwerken met het Bureau Lokale Politiek en GroenLinks Internationaal van het partijbureau. De inhoudelijke taken van deze beide afdelingen maken per 1 januari 2008 deel uit van het WB. De Stichting Duurzame Solidariteit, waarin de politiek-inhoudelijke projecten van GroenLinks Internationaal waren ondergebracht, is per 1 januari 2008 opgeheven.

Bart Snels,
directeur Wetenschappelijk Bureau GroenLinks

1. ALGEMEEN JAARVERSLAG 2007

1.1 Overzicht projecten

1.1.1 Hete politiek / de grote kloof

Het huidige politieke debat is heftig gepolariseerd. Hoe komt dat? In een boek dat eind 2008 verschijnt, wordt de vergelijking gemaakt met het constitutionele debat in de tweede helft van de negentiende eeuw. Er was toen forse politieke strijd over de totstandkoming van de grondwet. Gebaseerd op ideologische of godsdienstige overtuiging zagen de eerste politieke partijen het levenslicht. Daarnaast werden de aanzetten gegeven voor onze verzorgingsstaat en werd een manier gevonden voor het omgaan met spanningen tussen religie en politiek. Met de spelregels uit de negentiende eeuw werd gedurende een groot deel van de twintigste eeuw het politieke spel gespeeld. Nu staan opnieuw de spelregels ter discussie. Debatten over de grondrechten, de Trias Politica, de verschuivende ideologieën en het ontstaan van nieuwe politieke bewegingen klinken abstract, maar kunnen grote gevolgen hebben voor de verhoudingen tussen burgers onderling en tussen burgers en de staat. Om een verklaring te vinden voor het verhitte politieke klimaat, analyseren de auteurs in dit boek de sociaal-culturele en politiek-economische veranderingen in de samenleving, de spanningen in de verhoudingen tussen religie en politiek, de rol van de media en het debat over de rechtsstaat. Dit boek, dat oorspronkelijk gepland was voor 2007, verschijnt bij uitgeverij Boom.

1.1.2 Toekomstproject

In dit project worden de uitgangspunten en de politiek-inhoudelijke positie van GroenLinks tegen het licht gehouden. Daarbij gaat het om antwoorden op vragen als: wat is de ideologische positie van GroenLinks; wat is de rol van politieke partijen in de huidige tijd; welke rol wil GroenLinks spelen? Dit project wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur en moet leiden tot een nieuw programma van uitgangspunten dat op het congres van eind 2008 wordt vastgesteld. Het WB levert het secretariaat en zorgt voor de inhoudelijke verdieping in de vorm van publicaties en debatten.

Een grote debatbijeenkomst die het WB inhoudelijk heeft voorbereid was 'Discussie in de tent' op 15 en 16 september. Het WB organiseerde daar de volgende debatten:

- *Internationale politiek: idealen versus pragmatische aanpak*, met: Jan Jaap van Oosterzee (IKV) en Mariko Peters (Tweede-Kamerlid GroenLinks). Aantal deelnemers: 60.
- *Spreiding van de macht, inkomen en kennis*, met: Henk van der Kolk (voorzitter FNVbondgenoten), Tof Thissen (Eerste-Kamerlid GroenLinks en voorzitter Divosa), Ronald de Leij (AWVN), Ineke van Gent (Tweede-Kamerlid GroenLinks) en Alfred Kleinknecht (hoogleraar TU Delft). Aantal deelnemers: 40.
- *Linkse en groene globalisering*, met: Kees Vendrik (Tweede-Kamerlid GroenLinks) en werkgroep Noord/Zuid (GroenLinks). Aantal deelnemers: 40.
- *Simulatiespel Afghanistan: Is er een diplomatieke uitweg mogelijk in Afghanistan?* Het spel is ontwikkeld door het Instituut Clingendael en wordt

- als experiment gebruikt om diplomaten, militairen, ambtenaren op te leiden. Met: Joost Janmaat (Partizan Publik). Aantal deelnemers: 25.
- *Milieu versus ontwikkeling*, met: Wouter van Eck (Milieudefensie), Peter Gortzak (FNV Mondiaal) en Tobias Schmitz (Both Ends). Aantal deelnemers: 60.
  - *Individualisering en gemeenschapsdenken: minder vrijheid, meer moralisme?*, met: Dick Pels (publicist) en Evelien Tonkens (hoogleraar Actief Burgerschap, UvA). Aantal deelnemers: 35.
  - *Preken in de Tent*, Over religie als inspiratiebron voor duurzame politiek?, met: Ozkan Golpinar, Rabijn Lody van der Kamp, Abel Hertzberger en Naïma Azough. Aantal deelnemers: 35.
  - *Buurten met de burens: over de landsgrenzen & beginselen*, met: Lodewijk de Waal (voorheen FNV), Johan Hamels (Groen!) en Bram van Ojik (GroenLinks). Aantal deelnemers: 30.
  - *Groen moralisme*, met: Vera Dua (Groen!), Titia van Leeuwen (Milieunetwerk GroenLinks), Frank Köhler (directeur Milieudefensie), Thijs de la Court (GroenLinks wethouder Lochem). Aantal deelnemers: 70.

1.1.3 De Bazaar

Voor het vierde achtereenvolgende jaar werd in 2007 De Bazaar georganiseerd: het festival over democratisering in het Midden-Oosten. De Bazaar wordt door GroenLinks en het WB gezamenlijk georganiseerd met HIVOS, IKVPaxChristi en Partizan Publik.

Voorgaande jaren ging het om democratisering 'van onderop' en mensenrechten. In 2007 werd 'het conflict' onderzocht: focussen op macht, corruptie, belangen en dictatuur. Een politiek heikel punt blijft de vraag of met de politieke islam (Hezbollah, Hamas) de dialoog moet worden opgezocht, nu deze partijen regeringsverantwoordelijkheid dragen.

Het thema in 2007 was *de War on Error*, een woordspeling op *The War on Terror*. De focus lag op een drietal landen: Afghanistan, Libanon en Irak. Afghanistan vanwege de Nederlandse militaire aanwezigheid in Uruzgan. Libanon vanwege de rol die Hezbollah daar in het politieke spectrum speelt en Irak vanwege de (burger)oorlog en de rol van Nederland daarbij. Het programma had vier onderdelen.

1. Zoom in/Zoom out. *Alternative views from the Middle East (Bijlage bij Vrij Nederland, week 21)*

Een *single issue* magazine (32 pagina's) over *cultural politics* en het Midden-Oosten: de ontmaskering van clichés, met verhalen, kaarten, design; en fotografie met bijdragen van Rami Khouri, Robert Fisk, Amirali Ghasemi, Stefano Boeri en anderen. Ook een interview met DAM (de Palestijnse rappers die in 2006 tijdens De Bazaar hun Nederlandse debuut maakten en die in 2007 ook op Festival Mundial geprogrammeerd waren). Verder een interview met Ibrahim Mousawi, politiek woordvoerder Hezbollah. Het blad is door *Vrij Nederland* (gratis) meegezonden.

2. *The War on Error: autowrakken uit Bagdad*

Op het Leidseplein stonden op zondag 3 juni twee autowrakken, restanten van autobommen die gebruikt waren bij een aanslag op de boekenmarkt van Muttanabi Street in Bagdad op 7 maart 2007. Voor het eerst werd een bomaanslag gepleegd op een 'etnisch neutrale' maar intellectuele wijk. De aanslag was gericht op het denken in Irak. Schrijvers en dichters die zich in die straat verzamelden in de vele café's, vonden er de dood. 38 Mensen kwamen hierbij om. Rondom de wrakken werd een 'happening' georganiseerd. Femke Halsema, Jan Jaap van OosterZee (IKVPaxChristi), Abdelkader Benali, Chris

Nederland de afgelopen decennia te maken gehad met twee turbulente perioden: de roerige jaren zestig en de schok na de eeuwwisseling – die begon met Fortuyn. In beide perioden kwam er onverwacht onrust in de samenleving en werd het politieke klimaat gespannen. De maatschappelijke verhoudingen veranderden en het bestaande politieke stelsel kwam onder druk te staan. De roep om vernieuwing was luider dan in de voorafgaande perioden. De vraag die in dit onderzoek centraal staat, is of er een verband tussen beide perioden bestaat. Heeft de omslag rond de eeuwwisseling zijn wortels in de jaren zestig? Zo ja, is deze omslag een reactie op de jaren zestig of juist een voortzetting van een onafgemaakte revolutie?

Dit onderzoek (in het werkplan stond nog de titel 'wantrouwen in de politiek') is een langetermijnproject dat uiteindelijk zal resulteren in een proefschrift. Naast de promotor (Jan Willem Duyvendak, hoogleraar sociologie aan de Universiteit van Amsterdam) is er een co-promotor gevonden: Ido de Haan (hoogleraar politieke geschiedenis aan de Universiteit Utrecht.). Er zijn verschillende onderzoeksvoorstellen geschreven om te komen tot een concrete afbakening van het onderzoek. Hiertoe zijn verschillende gesprekken gevoerd met onder anderen James Kennedy (hoogleraar Geschiedenis van Nederland aan de UvA) en Dick Pels (socioloog en publicist).

1.1.5 Project Turkije

GroenLinks is voorstander van toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Turkije is een islamitisch land met een korte en gebrekkige democratische traditie. In Turkije moet iedereen zich Turk noemen. De Turkse nationale identiteit is dan ook voor grote groepen minderheden een opgelegde identiteit. De Europese Unie tikt Turkije al jaren op de vingers: er moet politieke, juridische en culturele ruimte komen voor andere identiteiten. Naar aanleiding van de discussie die ontstond naar aanleiding van de erkenning of ontkenning van de Armeense genocide door migranten met een Turkse achtergrond, heeft Aysel Sabahoğlu een tweetal artikelen geschreven over het Turkse nationalisme en de Armeense genocide (zie publicatielijst). Verder is er door een vrijwilliger (Huibert van Bussel) een oriënterend onderzoek gedaan naar de Turkse toetredingsdiscussie in Frankrijk, Duitsland en Engeland. Op uitnodiging van de afdeling Enschede van GroenLinks heeft Aysel Sabahoğlu een lezing gehouden over de aard en de oorzaken van het Turkse nationalisme.

1.1.6 De Tijd Vooruit

Mede op verzoek van het partijbestuur heeft het WB een studie verricht naar de politieke plaatsbepaling van GroenLinks. Het resultaat is een analyse van de wijze waarop de politiek reageert op lange maatschappelijke trends als individualisering, rationalisering, globalisering en migratie. Gesteld wordt dat er sinds de eeuwwisseling sprake was van een tijdelijke antimoderne reactie, omdat gevoelens van onzekerheid bij mensen zijn versterkt door economische tegenspoed, internationale conflicten en terroristische aanslagen. Langzaam is er een omslag te bespeuren naar een optimistischer politiek-maatschappelijk klimaat. Dat kan GroenLinks, als product van modernisering, in de kaart spelen. In juli werd het resultaat gepubliceerd onder de titel *De Tijd Vooruit* (oplage 400 exemplaren).

Over dit boekje verscheen in *de Volkskrant* een column van Marcel van Dam. Vervolgens organiseerde het WB een debat tijdens het debatweekend 'Discussie

in de tent' (september 2007) tussen Kees Vendrik en Marcel van Dam.

Op 15 december 2007 organiseerde het WB in samenwerking met de groep *Kritisch GroenLinks* het debat 'Is GroenLinks de tijd vooruit?'. Onder leiding van Jos van der Lans (publicist) gingen Bart Snels en Paulus de Wilt (Kritisch GroenLinks; wethouder van het stadsdeel Amsterdam-Slotervaart) met elkaar en de zaal in discussie. Locatie: Cultuurcentrum Louis Hartloopercomplex, Utrecht. Aantal bezoekers: 50.

03072008

1.2 Kwartaaltijdschrift *de Helling*

Het lentenummer van *de Helling* werd gemaakt door de interim-hoofdredactie, bestaande uit Bart Snels en Aysel Sabahoglu. Het bevatte een themadeel over de discussie over de koers van GroenLinks en onder andere analyses over de toestand van de Nederlandse verzorgingsstaat. De volgende nummers van 2007 werden gemaakt door de nieuwe hoofdredacteur Erica Meijers.

Het zomernummer had als hoofdartikel een essay over de Europese identiteit en portretteerde verschillende combinaties van groen en links in Europa. Verder waren er bijdrages over Barack Obama vanuit Afrikaans-Amerikaans perspectief en een interview met Charles Esche over kunst en politiek. Dit laatste artikel werd aanleiding voor een themanummer over kunst en politiek in het winternummer, dat werd voorbereid in samenwerking met de Boekmanstichting en de aftrap vormde van een in 2008 doorlopend project van het Wetenschappelijk Bureau en de Boekmanstichting over linkse cultuurpolitiek. In dit nummer schreef Huub Dijstelbloem het hoofdartikel: een pleidooi voor het Amerikaanse pragmatisme als inspiratiebron voor GroenLinks.

Het herfstnummer van *de Helling* was voor een groot deel gewijd aan landbouw, met vooral aandacht voor de sociale situatie van werknemers in de landbouw. Het hoofdartikel was een bijdrage van Duitse en Zwitserse wetenschappers over de gevolgen van de globalisering voor de nationale politieke ruimte.

Eind 2007 startte in het kader van de in GroenLinks lopende discussie over de toekomst de serie de Founding Fathers, waarin de oprichters van GroenLinks hun visie geven op de ontwikkelingsgang van GroenLinks.

Marja Vuijsje beëindigde haar jarenlange rol als vaste columniste van *de Helling*. Eind 2007 was er nog geen vervanger voor haar.

Redactie de Helling in 2007

In 2007 namen Annet Lekkerkerker, Harro Maas, Liesbeth Noordegraaf-Eelens en Nanko van der Wijngaart afscheid van de redactie en namen anderen hun plaats in. Eind 2007 bestond de redactie uit: Natasja van den Berg, Maarten Brouwer, Joost Janmaat, Tina Rahimy, Aysel Sabahoglu, Bart Snels, Farid Tabarki en Noortje Thijssen.

Per 1 april werd Erica Meijers de opvolger van Jelle van der Meer als hoofdredacteur.

De vormgeving bleef in handen van Mark Schalken van De ruimte ontwerpers.

Ontwikkeling abonneebestand

Aanvang 2007 waren er 2100 abonnees; eind 2007 was dit gedaald naar 2000. De oplage ligt echter hoger: op 2500, vanwege extra verspreiding.

03072008

- Spreekbeurt over Toekomstproject, GroenLinks afdeling Leiden, zaterdag 7 juli 2007.

Bart Snels:

- Debat met Paul de Beer (hoogleraar arbeidsverhoudingen) en Mei Li Vos (Tweede-Kamerlid PvdA) over het Sociaal-Kapitalistisch manifest van de Waterlandstichting. Amsterdam, De Balie, 20 maart 2007.
- 1 mei-debat, met: Paul Kalma, georganiseerd door lokale afdelingen in Breda van de PvdA en GroenLinks. Breda, 1 mei 2007.
- Debat over liberalisme, georganiseerd door de Faculteitsvereniging Utrechtse Filosofiestudenten en de JOVD, met: Frank Ankersmit (hoogleraar RUG), Bert Bakker (D66), Afshin Ellian (hoogleraar Universiteit Leiden). Utrecht, Trianon, 16 mei 2007.
- Spreekbeurt bij de afdeling GroenLinks Utrecht over linkse economie. Utrecht, 23 mei 2007.
- Debat georganiseerd door Tumult met Soheila Najand en wijkbewoners Kanaleneiland over Beter burgerschap. Utrecht, Kanaleneiland, 26 september 2007.
- Debat georganiseerd door het WB met Kritisch GroenLinks over 'Is GroenLinks de tijd vooruit?' Met: Jos van der Lans (publicist) en Paulus de Wilt (Kritisch GroenLinks; wethouder van stadsdeel Amsterdam-Slotervaart). Utrecht, Cultuurcentrum Louis Hartloopercomplex, 15 december 2007.